

Огляд інструментів підтримки фінансової стійкості у сфері державного боргу та міжнародної фінансової допомоги в умовах воєнного стану в Україні (08.03 – 31.03.2022 р.)

Україна продовжує сумлінно виконувати зобов'язання перед кредиторами навіть у ситуації воєнного стану та зберігає за собою статус надійного партнера. Вже 1 березня, на шостий день війни з Росією, Україна виплатила 292 млн дол. США за купонами із виплатою у вересні 2022 р.; 9 березня Мінфін погасив гривневі облигації внутрішньої держпозики майже на 19 млрд грн, 10 березня борг у валюті – на 36 млн євро. «З огляду на те, що ми активно працюємо з міжнародними партнерами, проблема боргу для нас [наразі] не пріоритетна», – зазначив міністр фінансів України С. Марченко¹. Також у березні проведено чотири аукціони з продажу військових облигацій та залучено 26 млрд грн. Залучені кошти використано на забезпечення пріоритетних видатків Держбюджету України в умовах воєнного стану, зокрема повністю профінансовано погашення держборгу.

Міністерство фінансів України здійснює інтенсивні перемовини з міжнародними партнерами щодо залучення фінансової допомоги. Міжнародні партнери з початку війни надали Україні понад 2 млрд дол. США та 1 млрд євро допомоги². Це допомога від МВФ через механізми швидкої фінансової допомоги Rapid Financing Instrument (1,4 млрд дол. США), макрофінансова допомога Європейського Союзу на 1,2 млрд євро (вже надійшло в бюджет 600 млн євро). Отримано допомогу на 312 млн євро від Світового банку – за програмою розвитку Development policy loan, DPL, Європейського інвестиційного банку (вже надійшло 400 млн євро з передбачених 668 млн євро).

Світовий банк та країни-партнери створюють трастфонд допомоги для України. До нього вже долучилися Швеція (готова надати гарантії на 50 млн дол. США), Нідерланди (на 89 млн дол. США), Австрія (на 10 млн дол. США). Здійснюються перемовини з урядом Японії (початкова сума кредитів становить 100 млн дол. США). Із Німеччиною ухвалено домовленість про дві кредитні програми на загальну суму 150 млн дол. США (вже укладено меморандум на першу програму, очікується надходження коштів). Із Францією ведуться перемовини про кредит на 300 млн євро. Канада анонсувала кредитну програму на 500 млн канадських доларів, Велика Британія – на 500 млн дол. США. Вказані суми не включають фінансову допомогу, яка безпосередньо спрямовується на закупівлю озброєння та іншої військової техніки.

Низка країн вже надали або оголосили про готовність надати Україні безповоротну допомогу. Зокрема, уряд Італії у перші дні війни надав грантову допомогу в розмірі 10 млн євро, грантова допомога також очікується від Великої Британії, Данії, Латвії, Литви, Ісландії та ЄС на загальну суму

¹«На 10 оховачених войной регионов приходится 50% ВВП Украины». Министр финансов Сергей Марченко об экономических последствиях войны. URL: <https://forbes.ua/ru/inside/na-desyat-okhoplenikh-viynoyu-regioniv-pripadae-50-vvp-ukraini-ministr-finansiv-sergiy-marchenko-pro-ekonomichni-naslidki-viyni-intervyu-14032022-4595>

²Звернення Міністра фінансів України Сергія Марченка від 24 03 2022. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=JYqQqH10HNs>

близько 360 млн євро. Україна активно співпрацює із США щодо реалізації анонсованої до початку війни можливості надання гарантій на 1 млрд дол. США.

Американський банк JP Morgan планує з 31 березня включити українські гривневі облигації до свого індексу GBI-EM. Цей індексний фонд є інвестиційним продуктом, який, скуповуючи борги країн, пропонує клієнтам прийнятний прибуток. 70 % інвесторів цього індексного фонду підтримали рішення про включення українських гривневих облигацій до списку активів, що купуються, визначивши вагу держборгу України в інвестиційній політиці GBI-EM на рівні 0,12 %. На початковому етапі приплив грошей до українських паперів оцінюється на рівні 270 млн дол. США³.

Здатність України повною мірою обслуговувати свої зобов'язання в наступні кілька років залежатиме від доступу до офіційного пільгового фінансування від міжнародних фінансових організацій та інших країн-партнерів. Сигнали про готовність надавати Україні фінансову підтримку в довгостроковій перспективі заявили всі великі міжнародні фінансові організації.

Квітень 2022 р.

³Верстюк І. Путінські доходності. Що відбувається з українським держборгом? URL: <https://nv.ua/ukr/opinion/viy-na-rosiji-shcho-vidbuvayetsya-z-ukrajinskim-derzhborgom-novini-ukrajini-50227882.html>